

Bedömning av Socialstyrelsen:
Betydelsen av medier och politik

[SOM-rapport nr 2025:13]

Introduktion

SOM-undersökningarna genomförs varje år sedan 1986 av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Syftet med undersökningarna är att kartlägga svensk opinion och belysa hur svenska folkets vanor och attityder förändras över tid. SOM-institutet är en centrumbildning vid Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet och har sin bakgrund i ett långvarigt samarbete mellan de två grundarinstitutionerna Statsvetenskapliga institutionen och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG). Sedan 2017 är SOM-institutet även inrättat som en fakultetsgemensam forskningsinfrastruktur vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet. Den nationella SOM-undersökningen genomförs i samverkan med forskare från olika discipliner, främst inom samhällsvetenskap.

SOM-undersökningens rapportserie står för en betydande del av resultatredovisningen av SOM-undersökningarna. Resultat publiceras även i form av presentationer och fördjupade analyser i de återkommande forskarantologierna. Alla publikationer finns tillgängliga för nedladdning på SOM-institutets webbsida www.gu.se/som-institutet. En utförlig metoddokumentation från den nationella SOM-undersökningen 2024 finns tillgänglig på hemsidan¹.

Den nationella SOM-undersökningen 2024

Fältarbetet för den nationella SOM-undersökningen följer i huvudsak samma upplägg från år till år. Undersökningen 2024 använde en undersökningsdesign som kallas blandad datainsamling (*mixed mode*) vilket innebär att data primärt samlades in via postenkäter, men respondenterna gavs även möjlighet att fylla i enkäten på internet.

Undersökningen skickades ut till ett sannolikhetsurval av den svenska befolkningen. Urvalsramen innefattade alla svenska och utländska medborgare som har sin primära adress i Sverige och som är minst 16 år. År 2024 ingick 26 250 personer i det totala urvalet. Den totala urvalsstorleken delades in i sju jämnstora grupper till vilka olika editioner av SOM-undersökningen 2024 skickades. Samtliga formulär innehöll 12 sidor med frågor varav ett antal sidor är fyllda med projektspecifika frågor vilka varierar mellan formulären.

Svaren samlades in mellan den 16 september och 30 december 2024. En stor andel av svaren inkom tidigt och 30 dagar in i fältarbetet hade närmare 70 procent av de slutgiltiga svaren kommit in. Under fältperioden genomfördes en serie påminnelser via post, SMS och till digital brevlåda.

Svarsfrekvens och representativitet

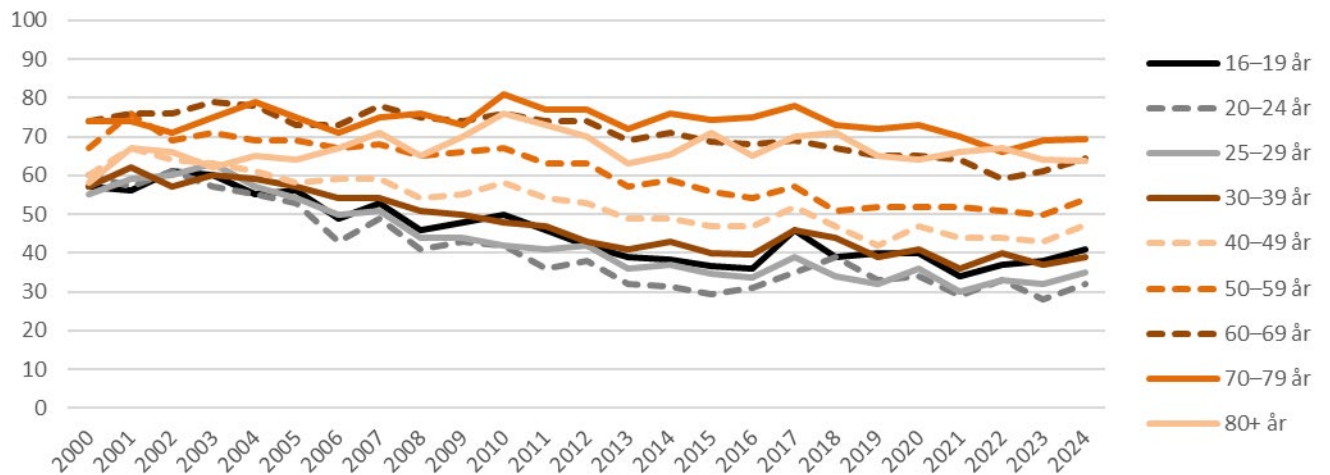
Av det ursprungliga urvalet på totalt 26 250 personer var det 12 878 personer som besvarade och skickade in formuläret vilket motsvarar en nettosvarsfrekvens på 51 procent².

Vilka som svarar och vilka som inte svarar på en frågeundersökning har betydelse för tolkningen av undersökningens resultat. Om en viss grupp är underrepresenterad och samma grupps svar tenderar att skilja sig från övrigas blir studiens resultat mindre giltiga för populationen som helhet. Trots att knappt hälften av respondenterna inte svarar på enkäten är den demografiska representativiteten i svarsgruppen god i de flesta avseenden. I figur 1 görs det däremot tydligt att en lägre andel i de yngre åldersgrupperna svarar på den nationella SOM-undersökningen. Sedan 2017 får respondenterna en belöning i form av skraplott eller värdecheck efter inskickat svar. Tidigare forskning, samt experiment på SOM-institutet, visar att detta ger en positiv effekt på svarsfrekvensen och förbättrar de yngre åldersgruppernas representativitet.

¹ <https://www.gu.se/som-institutet/som-undersokningarna/metod-0>

² I nettosvarsfrekvensen har det så kallade naturliga bortfallet definierats bort. Till det naturliga bortfallet förs personer som är fysiskt eller mentalt oförmögna att svara på enkäten, personer som är avlidna, bortresta under större delen av fältperioden, emigrerade, har språksvårigheter eller inte alls talar svenska. Sammanlagt 1 013 personer, motsvarande 3,9 procent, har räknats bort som naturligt bortfall.

Figur 1 Svarsfrekvens i olika åldersgrupper 2000–2024 (procent)

Kommentar: I den yngsta åldersgruppen ingick 15-åringar t o m 2008. I den äldsta åldersgruppen ingick 80–85 åringar t o m 2021. Från 2022 ingår 80–90 åringar i den äldsta åldersgruppen. Från 2024 finns det ingen övre åldersgräns.

Träffsäkerheten i attitydfrågor om politiska förslag och bedömningar av ekonomin är hög trots variationen i svarsfrekvens mellan olika åldersgrupper. Frågor där det existerar större generationsskillnader, exempelvis nyhetskonsumtion, påverkas däremot något mer av att delar av befolkningen har en lägre representation i svarsunderlaget³.

Procentskattningar och felmarginaler

SOM-undersökningarna bygger på ett slumpmässigt urval av den svenska befolkningen. Resultat från sådana urvalsundersökningar är alltid förknippade med en osäkerhet som kan uttryckas i form av en felmarginal. Med hjälp av en felmarginal går det att beräkna ett konfidensintervall kring till exempel en procentskattning. Vi kan förvänta oss att procenttalet för hela populationen befinner sig inom konfidensintervallet i 95 fall av 100 i en tänkt situation med många upprepade mätningar. Att vara medveten om felmarginalen gör att vi lättare undviker att dra slutsatser om förändringar eller gruppskillnader som enbart beror på slumpen. Tabellen nedan ger några exempel på hur stor felmarginalen är vid olika gruppstorlekar och procentskattningar.

Tabell X Lathund för procentskattningar vid olika gruppstorlekar (felmarginaler och procentenheter)

Skattning	100	200	400	800	1 000	2 000
50 procent	±9,8	±6,9	±4,9	±3,5	±3,1	±2,2
30 procent	±9,0	±6,4	±4,5	±3,2	±2,8	±2,0
10 procent	±5,9	±4,2	±2,9	±2,1	±1,9	±1,3
6 procent	±4,7	±3,3	±2,3	±1,6	±1,5	±1,0
2 procent	±2,7	±1,9	±1,4	±1,0	±0,9	±0,6

SOM-institutet har i samverkan med Socialstyrelsen undersökt den svenska befolkningens förtroende för- och bedömning av Socialstyrelsens verksamhet, utifrån ett antal olika aspekter. Frågorna om Socialstyrelsen ställdes i formulär 4. Vid frågor, kontakta SOM-institutet på info@som.gu.se eller 031 786 3300.

³ Elias Markstedt (2014) Representativitet och viktning. SOM-rapport 2014:20, SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Rapport Socialstyrelsen 2025

Den här rapporten undersöker svenskarnas syn på Socialstyrelsen med avseende på förtroende för myndigheten, kännedom om myndigheten och bedömningar av hur myndigheten utför sitt arbete. Analysen utgår huvudsakligen från data från den nationella SOM-undersökningen 2024 (SOM-rapport 2025:12). Jämförelse görs också med bedömningen av andra myndigheter (SOM-rapport 2025:7). I 2024 års fördjupande analys (Teoretiska och empiriska förklaringar kring förtroendet för Socialstyrelsen, 2024) riktades fokus på relationen mellan generellt förtroende och olika delkomponenter av förtroende. Huvudresultatet var att förtroendet för Socialstyrelsen i stor utsträckning bygger på det generella förtroendet för myndigheter i Sverige och på bedömningen av Socialstyrelsens kompetens. Årets rapport fördjupar analyserna av de beskrivande resultaten i SOM-rapport 2025:12 med särskilt fokus på politiska indikatorer och nyhetsvanor. Dessa testas tillsammans med generellt myndighetsförtroende och kompetens för att se hur olika indikatorerna står sig som förklaringsfaktorer i en samlad kontext.

Allmänhetens bedömning av myndigheter

I den teoretiska rapporten från 2024 görs en mer utförlig genomgång av hur förtroende för myndigheter skapas. Kortfattat har forskningen visat att förtroende för myndigheter huvudsakligen kan förstås utifrån två komponenter: kompetens och värderingar (Mayer m.fl., 1995; Brezzi m.fl., 2021). Därtill har en mer generell social tillit hos medborgarna betydelse liksom ett gott bemötande från myndighetens sida. Människors bedömningar görs utifrån skiftande positioner och i samspel med andra. Bedömningen präglas av om man har kunskaper om myndigheten, om man behöver söka information för att kunna göra bedömningen, vilka förväntningar som finns från andra på att man ska göra en viss bedömning och om bedömningen är viktig för en själv (Bitektine, 2011). Även kommunikation är central då den dels skapar transparens, dels bidrar till informationsunderlag för förtroendebedömningen (Källström, 2024).

En svensk studie som tar ett vidare grepp på förtroendebedömningar lyfter också fram betydelsen av kompetens tillsammans med motivation i termer av intention och drivkraft samt i liten utsträckning också myndighetens möjligheter att utifrån resurser och förutsättningar att göra jobbet (Rydén m.fl., 2024). I studien konstateras att de här komponenterna har olika betydelse för olika myndigheter, vilket pekar på att den enskilda myndighetens roll och uppdrag har betydelse för vilka komponenter som tas i beaktande vid bedömning av myndigheten.

Politiska aspekter av bedömning av myndigheter

En positiv bedömning av myndigheter är viktig. Förutsättningarna för politisk stabilitet och social och ekonomisk utveckling är bättre i ett samhälle där allmänheten har en stark tilltro till de politiska och administrativa systemen och när myndigheter bedöms positivt av allmänheten (Holmberg & Rothstein, 2012; Rothstein, 2011). I ett samhälle som präglas av allmänhetens positiva omdömen ökar samarbetsförmågan och allmänhetens benägenhet att följa myndigheters rekommendationer och med det skapas utrymme för myndigheter genomföra sina uppdrag också när det fattas kontroversiella beslut. När allmänheten inte gör positiva bedömningar av myndigheter utmanas grundläggande förutsättningar för ett välfungerande samhälle.

I föreliggande rapport ska vi fokusera olika politiska aspekter. En sådan är politiskt intresse som har visat sig betydande för om man överhuvudtaget har grund för att göra en bedömning av enskilda myndigheter. Det är inte ovanligt att människor saknar uppfattning när de ska bedöma myndigheters verksamhet. Många uppger att de har låg eller ingen kunskap och kunskapsbristen uppträder på förhållandevis lika sätt när man jämför olika grupper i befolkningen. En svensk studie från 2024 visar att de som har ett större politiskt intresse skattar sina kunskaper om myndigheternas verksamhet högre (Fredriksson, 2025). Ett större intresse är korrelerat med ett större engagemang för att söka ny kunskap (Case & Given, 2016), vilket i sin tur leder till mer kunskap.

Om vi byter fokus från politiskt intresse till det ideologiska och partipolitiska perspektivet kan vi konstatera vikten att den offentliga förvaltningen uppfattas som opartisk och neutral bland alla medborgare. Ideologi och partisympati bör inte påverka medborgarnas betyg på hur myndighetssverige fungerar (Holmberg, 2022). Så har fallet varit i Sverige fram till mitten av 2010-talet. Då vi kunde se en ökning av ideologiskt färgade bedömningar. Sedan dess har bedömningarna blivit alltmer politiserade så till vida att personer med preferenser till vänster blivit mer positiva till offentlig förvaltning samtidigt som högerorienterade personer blivit mer kritiska (Holmberg & Weissenbilder, 2023). Ideologiska skillnader i bedömning har minskat något mellan 2023 och 2024 (Holmberg, 2024).

Mediernas betydelse

Mediernas rapportering är det sätt på vilket människor får kännedom och kunskap om frågor eller aktörer som de inte själva har erfarenhet av. Många gånger har man inte egna, direkta erfarenheter av myndigheter utan grundar sin bedömning på mediebilden. När någon fråga eller aktör blir framträdande upplevs de också som viktiga (McCombs, 2014). Forskning över lång tid har visat på korrelationer mellan regelbunden nyhetskonsumtion och kunskap om politik och samhälle, känslan av att ingå i ett sammanhang och engagemang i samhället (Kim & Ball-Rokeach, 2006; Strömbäck m.fl., 2017).

Dagens medielandskap är minst sagt diversifierat. Invånarna kan välja från en i det närmaste oändlig mängd kanaler, plattformar och källor för sin nyhetskonsumtion. Olika medier har olika betydelse. För kännedom om politik och verksamheter på nationell nivå har, enligt vissa forskare, nyheter i traditionella medier (dagspress, radio och tv) större betydelse, medan nyheter via sociala nätverksmedier är av ringa betydelse (Shehata & Strömbäck, 2021). Vidare finns ett samband mellan graden av politiskt engagemang och intresse och motivation att använda nyheter (Strömbäck m.fl., 2017). Ju större intresse, desto mer frekvent nyhetskonsumtion. Det antas vara en växelverkan där nyhetskonsumtion och politiskt intresse bidrar till att förstärka varandra.

Kännedom om Socialstyrelsen

I den nationella SOM-undersökningen mäts kännedom för olika myndigheter på två olika sätt. Det ena genom att man i en bedömningsfråga får möjligheten att kryssa att man inte känner till myndigheten, det andra genom att man tittar på hur många som i samma bedömningsfråga väljer att svara att de inte har någon uppfattning om myndighetens arbete. Mätt på det här sättet är det 72 procent som 2024 har kännedom eller vill avge en bedömning av Socialstyrelsen (SOM-rapport 2025:12), en något högre andel än föregående år (69%). I samverkan med Statskontoret mäter SOM-institutet kännedom om olika myndigheter (SOM-rapport 2025:7). Mest känd är Polisen (95%, 2024) följt av Folkhälsomyndigheten (92%, 2022) och Skatteverket (87%, 2024). Högt upp på listan hittar vi också Försäkringskassan (80%, 2024), Trafikverket (78%, 2020) och Migrationsverket (77%, 2024). Socialstyrelsen är således en förhållandevis känd myndighet i Sverige.

Att medborgarna känner till myndigheter är viktigt i en representativ demokrati (SOM-rapport 2025:7). En god utveckling för ett samhälle är därför ökande eller åtminstone stabil kännedom om offentlig verksamhet. På frågan om man känner till myndigheten uppvisar Socialstyrelsen ett mycket stabilt mönster sedan första mätningen 2014. Det är 4–5 procent som svarar att de *inte* känner till myndigheten. Andelen som i bedömningsfrågan uppger att de inte har någon uppfattning har över tidsperioden 2014–2024 minskat från 35 procent till 24 procent, vilket får ses som en mycket positiv utveckling.

En analys av de politiska indikatorerna visar att det finns en närmast dubbelt så stor andel *Ingen uppfattning* i gruppen som inte alls är intresserad av politik (30%) jämfört med gruppen mycket intresserad (17%). Politiskt intresse har således betydelse för om man vill ta ställning i frågan om hur Socialstyrelsen sköter sin uppgift. Andelen som inte alls känner till myndigheten är låg i samtliga

grupper, men man kan notera att den är dubbelt så hög bland personer som inte alls är intresserade av politik (6%) jämfört med gruppen mycket intresserade (3%).

Kännedomen om Socialstyrelsen är endast svagt kopplad till nyhetskonsumtion oavsett om man konsumerar nyheter i SVT, dagstidningar eller nyheter i sociala nätverksmedier. När det gäller andelen som inte vill uttrycka någon uppfattning är bilden mer splittrad och det går inte att se något systematiskt mönster i relation till konsumtion av något av nyhetsmedierna. Andelen varierar mellan 17 procent *Ingen uppfattning* (Aktuellt/Rapport 3–4 dagar i veckan samt sociala nätverksmedier 5–6 dagar i veckan) till 31 procent (Aktuellt/Rapport mer sällan än på veckobasis).

Hur Socialstyrelsen anses sköta sin uppgift

I samma fråga som kännedom om myndigheter, bedöms också hur myndigheter sköter sin uppgift. I analysen kan man jämföra olika myndigheter med så kallade balansmått (andel som svarar bra minus andel som svarar dåligt). I en sådan bedömning kommer Socialstyrelsen ut med ett balansmått på +2 (SOM-rapport 2025:12). Med det resultatet hamnar man i den nedre tredjedelen i en jämförelse mellan 34 olika myndigheter (SOM-rapport 2025:7). Polisen är den myndighet som får bäst betyg av medborgarna (+59, 2024), Skatteverket (+58, 2024) och Folkhälsomyndigheten (+53, 2022) kommer också högt i den bedömningen. Så medan Socialstyrelsen är välkänd i den svenska befolkningen är bedömningen av det utförda arbetet förhållandevis kritisk.

Vi vänder fokus mot bedömningen av Socialstyrelsens arbete i relation till politiska indikatorer (SOM-rapport 2025:12). Det finns ingen signifikant skillnad i bedömning beroende på svarspersonernas politiska intresse. Det är framför allt personer som står klart till vänster som ger Socialstyrelsen ett positivt betyg (+12) medan personer klart till höger är betydligt mer kritiska i sin bedömning (-15). Partipolitiskt finns den största skiljelinjen mellan Sverigedemokraternas sympatisörer (-20) och övriga partiers sympatisörer (mellan -2 för kristdemokratiska sympatisörer och +19 för centerpartistiska sympatisörer). Även Liberalernas sympatisörer gör en positiv bedömning av arbetet (+17) medan Moderaternas sympatisörer hamnar på ±0. Ideologi och partisympati har ingen stor betydelse för om man väljer att ta ställning till Socialstyrelsens arbete. Även om det finns mindre skillnader är de inte systematiska.

När det gäller nyhetsvanor är bilden något splittrad. Dagliga tittare på tv-nyheter har ett balansmått på -2, de som tittar nästan varje dag +9. Ett tydligare, om än svagt, mönster finns för morgontidningsläsning där de mest frekventa läsarna har en mer positiv bild av myndighetens arbete än de mindre frekventa. Kvällstidningsläsning har inte alls samma inverkan, där är bedömningarna splittrade i de olika läsargrupperna. Sociala nätverksmedier uppvisar samma mönster. Det finns alltså inte heller här några stora eller systematiska skillnader i bedömningen av Socialstyrelsens arbete beroende på vilka nyhetsmedier man konsumerar.

Förtroende för Socialstyrelsen

I förtroendemätningen är det kanske mest slående att många väljer att inte ta ställning. 57 procent av de svarande anger *Ingen uppfattning* (25%) eller *Varken stort eller litet förtroende* (32%). 18 procent anger stort förtroende och 25 procent anger litet. Förtroendebalansen blir -7.

I de bivariata analyser som presenteras i SOM-rapport 2025:12 framgår att förtroendet är högre bland personer som är mycket intresserade av politik jämfört med de som är ganska intresserade eller inte intresserade. Förtroendebalansen bland de mest politiskt intresserade är svagt positiv (+2) till skillnad från övriga grupper där det är negativt. Andelen som har en uppfattning är också högre i gruppen politiskt intresserade än bland övriga.

Förtroendebalansen, och därmed förtroendet för Socialstyrelsen, är högre bland personer som orienterar sig ideologiskt till vänster än till höger eller varken vänster eller höger. Det tydliga ideologiska mönstret går inte helt igenom när man i stället analyserar partisympati. Där ser vi att andelen med stort förtroende är ungefär på samma nivå bland alla partiers sympatisörer (mellan 20–24 procent) utom Moderaternas (15%) och Sverigedemokraternas (9%).

Tidigare analyser har visat på signifikant betydelse av generellt förtroende för myndigheter, och i viss mån social tillit (människor emellan) för Socialstyrelsen (Teoretiska och empiriska förklaringar kring förtroendet för Socialstyrelsen, 2024). Det fanns också starka samband mellan uppfattningen av Socialstyrelsens kompetens och förtroendet för myndigheten, vilket också konstaterats i internationell forskning (se t.ex. Rydén m.fl., 2024). Berördhet är en annan faktor som i vissa kontexter kan bidra till högre förtroende. Så var inte fallet för Socialstyrelsen, att man kände sig berörd av Socialstyrelsens arbete hade ytterst små effekter för förtroendet för myndigheten (Teoretiska och empiriska förklaringar kring förtroendet för Socialstyrelsen, 2024).

En samlad analys av förtroendet för Socialstyrelsen

Inom samhällsvetenskapen är det vanligt att olika förklaringsfaktorer samvarierar. Exempelvis brukar politiskt intresse samvariera med nyhetsvanor. Vi avslutar med en analys som tar hänsyn till samtliga faktorer. I den analysen bygger vi också in de faktorer som tidigare visat sig ha störst betydelse för bedömningarna av Socialstyrelsen: bedömningen av myndighetens kompetens att sköta sitt arbete och generellt myndighetsförtroende.

I den fördjupande rapporten från SOM-institutet från 2024 konstaterades, som nämnts inledningsvis, att det generella myndighetsförtroendet samt bedömningen av Socialstyrelsens kompetens att sköta sitt arbete är de förklaringsfaktorer som signifikant bestämmer förtroendet för myndigheten (Teoretiska och empiriska förklaringar kring förtroendet för Socialstyrelsen, 2024). I 2024 års undersökning tillfördes två bedömningsfrågor om Socialstyrelsen: att den utvecklar en bra hälso- och sjukvård för alla, att den utvecklar en bra socialtjänst och äldreomsorg för alla. Dessa har lagts till i en samlad regressionsanalys likt den från 2024 (bilaga 1, tabell A). Det visar sig att en positiv bedömning av hur *Socialstyrelsen utvecklar en bra socialtjänst och äldreomsorg för alla* inverkar positivt på förtroendet för myndigheten. Eftersom båda verksamheterna är ställda i samma fråga går det inte att avgöra om det är socialtjänsten eller äldreomsorgen som specifikt har betydelse eller om det är en samlad bedömning av båda.

Vi ska nu göra en motsvarande regressionsanalys där vi inkluderar de politiska faktorer och nyhetsmedier som redovisats ovan för att se om de samvarierar med förtroendet för Socialstyrelsen (tabell 1). I modell 1 ser vi ett svagt signifikant samband för politiskt intresse under kontroll för ideologisk orientering och partisympati. Personer med högt politiskt intresse hyser större förtroende. Vi ser också en svag negativ association mellan förtroende för Socialstyrelsen och sympatiserande med Moderaterna och Sverigedemokraterna.

I modell 2 testas betydelsen av nyhetsvanor. Vi ser ett svagt positivt samband för kvällstidning på nätet och en något svagare för nyhetsanvändning i sociala medier. Ju mer frekvent användning av dessa, desto större förtroende för Socialstyrelsen. Övriga nyhetsmedier i analysen korrelerar inte med förtroendet för myndigheten.

När vi testar politiska faktorer och nyhetskonsumtion tillsammans (modell 3) kvarstår det positiva sambandet med politiskt intresse och det negativa sambandet med M- och SD-sympatisörer i förtroendet för Socialstyrelsen. Även kvällstidningsläsning ger ett svagt positivt samband medan sociala medier tappar sin förklaringskraft.

I modell fyra lägger vi på de två faktorer som tidigare visat sig betydelsefulla för förtroendebedömningen av Socialstyrelsen: bedömning av myndighetens kompetens att sköta sitt arbete samt generellt förtroende för svenska myndigheter. Sambandet för samtliga politiska och medierelaterade faktorer försvinner då och den allra mest betydande förklaringsfaktorn för förtroendet för Socialstyrelsen är, även här, bedömningen av myndighetens kompetens att sköta sitt arbete. Även generellt myndighetsförtroende har signifikant samband med förtroendebedömningen. Måttet χ^2 visar förklaringsgrad för respektive modell. χ^2 är relativt lågt för de politiska faktorerna (modell 1) och ännu något lägre för nyhetsfaktorerna (modell 2). Modell fyra, däremot, visar på en

mycket hög grad av χ^2 när generellt myndighetsförtroende och bedömningen av myndighetens kompetens inkluderas. Förtroendet för Socialstyrelsen förklaras alltså i första hand av bedömningen av myndighetens kompetens att sköta sitt arbete och av generellt myndighetsförtroende.

Tabell 1 Förtroende för Socialstyrelsen i olika grupper (oddsratior från fyra ologit-modeller)

Förtroende för Socialstyrelsen	(1)	(2)	(3)	(4)
Politiskt intresse	1.25**		1.24*	1.06
Vänster-höger-ideologi	0.99		1.00	1.00
Vänsterpartister	1.08		1.19	1.87
Socialdemokrater (referenskategori)	1.00		1.00	1.00
Miljöpartister	1.13		0.99	1.07
Centerpartister	1.48		1.38	0.97
Liberaler	1.17		1.26	2.52
Moderater	0.63**		0.56***	0.85
Kristdemokrater	0.82		0.67	1.16
Sverigedemokrater	0.31***		0.31***	0.77
Tittar på Aktuellt/Rapport från SVT		0.96	1.03	1.02
Morgontidningsläsning		0.95	0.96	1.02
Kvällstidningsläsning på internet		1.10**	1.10**	1.03
Ta del av nyheter i sociala medier		1.07*	1.05	1.03
Förtroende för svenska myndigheter				3.62***
Socialstyrelsen har kompetens att sköta sitt arbete				7.47***
Log likelihood	-1459.04	-1469.26	-1228.38	-647.37
χ^2	73.06	14.51	68.86	373.28
Antal observationer	1 081	1 062	917	631

Kommentar: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$. Frågorna löd: "Vilket förtroende har du för följande institutioner? 'Socialstyrelsen'", "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska myndigheter?", "Här följer ett antal påståenden om Socialstyrelsens verksamhet. Vilken är din åsikt om vart och ett av dem? 'Socialstyrelsen har kompetens att sköta sitt arbete', 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024

Slutsatser

Socialstyrelsen är en känd myndighet som samtidigt inte får en särskilt positiv bedömning av hur man sköter sin uppgift. Att bedömningen av hur myndigheten sköter sin uppgift kommer relativt lågt ut beror sannolikt på att många inte direkt berörs av Socialstyrelsens arbete. Närmare tre fjärdedelar av de svarande känner sig antingen inte berörda eller har ingen uppfattning om myndighetens arbete. Det är kanske viktigare att Socialstyrelsens avnämare känner sig berörda och här ser man tydliga indikationer på att kommunanställda och framför allt olika yrkesgrupper inom vården i betydligt högre grad än allmänheten gör det.

Förtroendet är relativt lågt, men det är också många som inte uppger vare sig positivt eller negativt förtroende. Över hälften av de svarande har ingen åsikt, vilket får ses som ett uttryck i spåren av låg grad av berördhet. De egna erfarenheterna av Socialstyrelsen är begränsade och det kan vara svårt att ta ställning. En samlad analys av förtroende visar på betydelsen av generellt myndighetsförtroende, vilket styrker det resonemanget. Allra viktigast för förtroendet är hur man ser på Socialstyrelsens kompetens att sköta sitt arbete, vilket ligger i linje med förtroendeforskningen (Rydén m.fl., 2024). Kanske blir uppfattningen av kompetens än viktigare i bedömningen av en myndighet där det som forskarna kallar motivation är låg genom att man inte själv har direkt erfarenhet av Socialstyrelsens arbete.

Våra fördjupade analyser av politiska faktorer och nyhetsvanor visar på liten betydelse om man vill förklara förtroendet för Socialstyrelsen. När befolkningen gör sin bedömning av Socialstyrelsens arbete och uttrycker förtroende är Socialstyrelsen i stor utsträckning en myndighet bland andra.

Referenser

Bitektine, A. (2011). Toward a Theory of Social Judgments of Organizations: The Case of Legitimacy, Reputation, and Status. *Academy of Management Review*, 36, 151-179.

<https://doi.org/10.5465/amr.2009.0382>

Brezzi, M., González, S., Nguyen, D., & Prats, M. (2021). *An updated OECD framework on drivers of trust in public institutions to meet current and future challenges*. OECD Working Papers on Public Governance. <https://doi.org/10.1787/19934351>

Case, D. O., & Given, L. M. (2016). *Looking for information: A survey of research on information seeking, needs, and behavior* (4:e uppl.). Emerald Group Publishing.

Fredriksson, M. (2025). Begränsade kunskaper om myndigheters verksamheter trots stora ambitioner att göra dem kända. I B. Rönnerstrand, A. Carlander, P. Öhberg & A. Bergström (red.), *I rörelse*. SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Holmberg, S. (2022). Politiserade bedömningar av offentlig verksamhet. I U. Andersson, H. Oscarsson, B. Rönnerstrand & N. Theorin (red), *Du sköra nya värld*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Holmberg, S. & Rothstein, B. (2012). *Good Government: The Relevance of Political Science* (red.). Cheltenham: Edward Elgar.

Holmberg, S. & Weissenbilder, M. (2023). Svenska folket betygsätter myndighetssverige. I U. Andersson, P. Öhberg, A. Carlander, J. Martinsson & N. Theorin (red) *Ovisshetens tid*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Holmberg, S. (2024). Offentlig verksamhet skall vara opartisk. I B. Rönnerstrand, A. Carlander, P. Öhberg & A. Bergström (red.), *I rörelse*. SOM-institutet vid Göteborgs universitet..

Kim, Y.-C. & Ball-Rokeach, S. (2006). Civic engagement from a communication perspective. *Communication Theory*, 16:173–197.

Källström, J. (2024). Vad skapar förtroende för myndigheter? En forskningsöversikt. Solna: Skatteverket. Rapportnummer 2024:2.

Mayer, R. C., Davis, J. H. & Schoorman, D. F. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20(3), 709-734. <https://doi.org/10.2307/>

McCombs, M. (2014). *Setting the agenda: The mass media and public opinion* (2nd ed.). Polity.

Rothstein, B. (2011). *The quality of government: Corruption, social trust, and inequality in international perspective*. University of Chicago Press.

Rydén, O., de Fine Licht, K., Haring, N., Rönnerstrand, B., & Jagers, S. (2024). Exploring the measurement of political trust. A multilevel observational analysis of six Swedish public agencies. *Social Sciences & Humanities Open*, 10, 100885. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2024.100885>

Shehata, A. & Strömbäck, J. (2021). Learning political news from social media: Network media logic and current affairs news learning in a high-choice media environment. *Communication Research*, 48(1): 125-147.

SOM-rapport 2025:7. *Betyg på offentlig förvaltning*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

SOM-rapport 2025:12. *Förtroende för och kännedom om Socialstyrelsen*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Strömbäck, J., Falasca, K. & Kruikemeier, S. (2017). The Mix of Media Use Matters: Investigating the Effects of Individual News Repertoires on Offline and Online Political Participation. *Political Communication*, 35(3): 413–432.

Teoretiska och empiriska förklaringar kring förtroendet för Socialstyrelsen (2024). Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet. SOM-rapport.

Bilaga 1

Tabell A Regressionstabell för komponenter i relation till förtroendet för Socialstyrelsen 2024 samt bakgrundsfaktorer (oddskvoter, signifikansnivå, och konfidensintervall [KI])

	OR	95% KI	
		Nedre	Övre
Modell 1			
Tillit	1,05	0,97	1,13
Förtroende _{myndigheter}	3,00***	2,18	4,13
Kompetens	5,41***	4,06	7,21
Berördhet	1,04	,86	1,25
Nöjdhet, sjukvård	,99	,77	1,31
Nöjdhet, socialtjänst/äldreomsorg	1,73***	1,31	2,28
Pseudo R ² = ,29			
Modell 2			
Tillit	1,03	,94	1,14
Förtroende _{myndigheter}	3,14***	2,19	4,49
Kompetens	5,75***	4,13	8
Berördhet	,92	,75	1,14
Utvecklar bra hälso- och sjukvård	1,01	,76	1,36
Utv. bra socialtjänst/äldreomsorg	1,72***	1,26	2,33
Kön (kvinna)	1,22	,87	1,72
Ålder	,99	,98	1,01
Utbildning	,96	,79	1,15
Hushållsinkomst	,95	,74	1,21
<i>Vårdpersonal (ref. övriga yrken)</i>			
Övrig vårdpersonal	1,70	,88	3,27
Undersköterskor	2,31	,53	9,96
Läkare/sjuksköterskor	3***	1,64	5,49
Självskattad hälsa	,97	,88	1,06
Medievanor	1,10	,85	1,42
Vänster-höger	,92	,80	1,06
Pseudo R ² = ,30			

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Kommentar: Frågorna löd: "Vilket förtroende har du för följande institutioner? 'Socialstyrelsen'", "Enligt din mening i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?", "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska myndigheter?", "Här följer ett antal påståenden om Socialstyrelsens verksamhet. Vilken är din åsikt om vart och ett av dem? 'Socialstyrelsen har kompetens att sköta sitt arbete', 'Jag känner mig berörd av det arbete Socialstyrelsen gör', 'Socialstyrelsen utvecklar en bra hälso- och sjukvård för alla', 'Socialstyrelsen utvecklar en bra socialtjänst och äldreomsorg för alla'", "Är du:" "Vilket år är du född", "Vilken är din högsta skolutbildning?", "Vilken är den ungefärliga sammanlagda årsinkomsten i kronor för samtliga personer i ditt hushåll före skatt (pension, studiemedel etc. ska räknas in)", "Vilket är/var ditt senaste yrke?", "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?", Medievanor är en konstruerad variabel (medelvärdesindex) som baseras på hur ofta respondenten tar del av nyheter från ["Ekonyheter från SR", "P3 Nyheter från SR", "Aktuellt/Rapport från SVT", "TV4 Nyheterna", "Morgontidningar", "Aftonbladet", "Expressen/GT/Kvällsposten", "Dagens Nyheter", "Svenska Dagbladet", "Lokala morgontidningar"], "Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg
031 786 3300 | info@som.gu.se | www.gu.se/som-institutet

